

Vlaanderen
is bodembewust

PFAS in bodem Saneringsplicht en vervolgtraject Provincie West-Vlaanderen

17 mei 2022

Kristel Declercq / Sam Fonteyne

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER
OVAM

OVAM

1

Programma

- SVZ VBO's brandweerterreinen en inventarisatie
- Verkennende bodemonderzoeken (VBO's)
- Duiding bij de regeling saneringsplicht
- Vervolgstappen na VBO
- Communicatie

2

PFAS-verdachte activiteiten

•PFAS-houdend blusschuim (brandweer)

- Huidige en voormalige brandweerkazernes
- Brandweeroefenterreinen
- Branden met gebruik van blusschuim

•Andere:

- Waterzuiveringsinstallaties
- stortplaatsen

PFAS-verdachte activiteiten

•PFAS in industrie

- PFAS-productie (Vlaanderen: alleen 3M)
- PFAS-gebruik:
 - Papierindustrie (broodzakken, bakpapier)
 - Textielindustrie (tapijt, waterbestedige kledij,...)
 - Chromeerbaden
 - Foto-industrie
 - Teflon (anti-aanbakgerei,...)

Stand van zaken VBO's brandweerlocaties en inventarisatie

- Brandweerlocaties:
 - 268 gemeenten hebben info gegeven (59 in West-VI)
 - 831 locaties (225 in West-VI)
 - 434 opgestarte VBO's (133 in West-VI)
 - 56 toch geen PFAS gebruikt (24 in West-VI)
 - 223 ingediende VBO's (60 in West-VI)
 - 127 beoordeelde VBO's (31 in West-VI)

Stand van zaken VBO's brandweerlocaties en inventarisatie

- Andere sites met PFAS-gebruik: meer dan 4.000 locaties
 - externe consultants
 - Screening op PFAS-gebruik (administratieve gegevens)
 - Bepalen prioriteit
 - aanpak voor deze locaties zal nu verder uitgewerkt worden tegen de zomer

Bodemonderzoek PFAS brandweerlocaties

•Verkenkend bodemonderzoek

- Onderzoeksprotocol voor uniformiteit van uitvoering
- Staalnames in bronzone en richting omgeving – mogelijke impact naar gevoelige receptoren
- Bepalen van:
 - Noodzaak voor beschrijvend bodemonderzoek (op basis van DAEB-methodiek)
 - Urgentie (prioriteitsklasse)
 - Noodzaak voor no regret maatregelen – bepaling door Agentschap Zorg en Gezondheid
 - Eventuele voorzorgs- of veiligheidsmaatregelen

VBO brandweerkazerne

Regeling saneringsplicht

- **Saneringsplichtige = “Beheerder” grond waarop verontreiniging tot stand kwam**
- **“Getrapte” saneringsplicht**
 - 1. exploitant indien op grond “exploitatie”
 - 2. gebruiker als geen exploitant of exploitant vrijgesteld
 - 3. eigenaar als geen exploitant/gebruiker of beide vrijgesteld
- Bij vrijstelling van alle ‘beheerders’ kan de OVAM optreden

Regeling saneringsplicht

- **Vrijstelling saneringsplicht**
- **Exploitant/gebruiker is niet plichtig als hij aantoont te voldoen aan volgende voorwaarden:**
 - verontreiniging niet te hebben veroorzaakt
 - verontreiniging is tot stand gekomen voor zijn beheer

Regeling saneringsplicht

- Vrijstelling saneringsplicht
- Eigenaar dient cumulatief aan te tonen dat:
 - Hij de bodemverontreiniging niet heeft veroorzaakt
 - De verontreiniging tot stand kwam vooraleer hij eigenaar werd
 - Hij bij verwerving niet op de hoogte was of behoorde te zijn van de bodemverontreiniging
- Extra mogelijkheid tot vrijstelling bij historische bodemverontreiniging
 - Eigenaar heeft verworven voor 1993 en heeft de grond enkel aangewend voor particulier gebruik

17/05/2022 | 11

11

Regeling saneringsplicht

- In afwijking hiervan: alsnog saneringsplicht als de OVAM aantoon dat een rechtsvoorganger:
 - de bodemverontreiniging heeft veroorzaakt of dat
 - de bodemverontreiniging tot stand is gekomen tijdens de periode dat een rechtsvoorganger de grond in exploitatie, gebruik of eigendom had
- Rechtsvoorganger = ' ... rechtspersoon die rechtstreeks of onrechtstreeks verbonden is met een andere rechtspersoon door wettelijke rechtsovergang ... '
- De OVAM is van oordeel dat de gemeenten rechtsvoorganger zijn van de hulpverleningszones

17/05/2022 | 12

12

Stappen vanaf opstart VBO

- Opstart VBO door OVAM: gemeente ontvangt mail
- Na indienen VBO bij OVAM:
 - Ruwe analyseresultaten beschikbaar via de PFAS-verkenner
- Na beoordeling VBO door OVAM en AZG:
 - Mail AZG ivm no regret maatregelen
 - Brief OVAM naar plichtigen en mail naar gemeente:

Communicatie

- Lokale besturen: centrale rol om bewoners te informeren
- Ondersteuning:
 - Modelbrieven, persbericht... ter beschikking via website VVSG
 - MMK's bieden ondersteuning
 - AZG: informeert de gekende particuliere putwatergebruikers
 - VMM: geeft advies aan drinkwaterbedrijven
 - FAVV: richtsnoeren voor PFAS beschikbaar op de website
 - Dept. Landbouw en visserij: gegevens van landbouwers

Vervolgstappen na VBO

- Aanmaning tot beschrijvend bodemonderzoek (BBO):
 - verontreiniging volledig in kaart brengen
 - uitvoeren risico-evaluatie
 - Aanvullende richtlijnen BBO voor PFAS
- Risico aanwezig → sanering nodig
 - Bodemsaneringsproject (BSP): bepalen saneringstechniek (BATNEEC)
 - Bodemsaneringswerken (effectieve uitvoering werken + opvolging resultaten (grondwatermonitoring)
 - Eindevaluatie-onderzoek (EEO) (doelstelling gehaald?) → eindverklaring

Vervolgstappen na VBO

- Voorbeeldbestek voor BBO met PFAS beschikbaar
[https://www.vlaanderen.be/pfas-vervuiling/inventarisatie-en-onderzoeken-
risicosites-pfas-vervuiling#beschrijvend-bodemonderzoek-volgens-de-ovam-
onderzoeksstrategie](https://www.vlaanderen.be/pfas-vervuiling/inventarisatie-en-onderzoeken-risicosites-pfas-vervuiling#beschrijvend-bodemonderzoek-volgens-de-ovam-onderzoeksstrategie)

Communicatie

- Info op <https://www.vlaanderen.be/pfas-vervuiling>
- PFAS-verkenner
- Webinar voor lokale besturen op 9 juni 2022 om 14u

17/05/2022 | 17

17

Dank voor uw aandacht

Kristel Declercq / Sam Fonteyne
Kristel.declercq@ovam.be
Sam.fonteyne@ovam.be

Vlaamse overheid
 Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij
 Stationsstraat 110 - 2800 Mechelen
 T: 015 284 284 - F: 015 203 275
www.ovam.be
info@ovam.be

18

18